

PARSHAT BESHALACH 2020 - SOURCE SHEET

WWW.RABBIDUNNER.COM

WHO SANG THE SONG?

1. SHEMOT 15:1 – “AZ YASHIR MOSHE”

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים.

Then Moses and the Israelites sang this song to God. They said: "I will sing to God, for He has triumphed gloriously; Horse and rider He has hurled into the sea."

2. RASHI – WHY DOES IT SAY “THEN”? AND WHY A FUTURE TENSE FOR SINGING?

אז ישיר משה. אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה.

THEN MOSES SANG — with regard to the use of the future tense for the word ישיר, the meaning is this: then — i.e. at the moment he saw the miracle — it entered his mind that he would sing a song.

3. SHEM MISHMUEL – WHO WAS REALLY DOING THE SINGING?

ויש להבין למה נכתב כלל שעלה בלבו, דודאי אין אדם עושה אלא מה שעלה בלבו? מה היה המקרא חסר באם היה נכתב שר?

ונראה, דהנה זה פלא מה שכולם כוונו בלשון אחד, ובודאי אי אפשר זה אלא בדרך נבואה. אבל גם בדרך נבואה לא יתכן, כי "אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד" (סנהדרין פ"ט.). ונראה, דהנה כל הנביאים נתנבאו בלשון "כה" [זאת אומרת בלשון "כה אמר ה'"]. מוסיף עליהם משה שהתנבא בלשון "זה הדבר". והנה הם [בני ישראל אצל הים סוף] אמרו "זה אלי ואנוהו" -- והוא כעין לשון נבואת משה.

וכמו שבמשה היתה שכינה מדברת מתוך גרונו, כן נראה שהיה בשירה הזאת בכל ישראל, ששכינה מדברת מתוך גרונו. ועל כן אפילו "עוברים שבמעיי אמם אמרו שירה" (סוטה ל:), אף שאין להם כלי הדיבור. ואם היה [רק] בדרך נבואה, לא יספיק שיתנבא מי שאין לו כלי הדיבור. כמו שאמרו ז"ל, עמוס, שהיה מגמגם בלשונו, ולא היה יכול לפרש אות ש', על כן אמר גם כן הנבואה "ובולס" במקום "ובולש" (ראה: רש"י על עמוס ז' י"ד). הרי כי דיבור הנביאי שבפי הנביא איננו נותן שלימות לכלי הדיבור יותר מאשר המה. ואם כן, איך עוברים שבמעיי אמם אמרו שירה? אלא ודאי ששכינה מדברת מתוך גרונו, ואינם צריכין להכנת כלי הדיבור.

וכמו שמצינו במשה שהיה ערל שפתים, וכתוב "וְאֵלֶיךָ אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֶשֶׁר תִּדְבָּר". ובמדרש פרק ג': "בעת שתדבר שיהיו דבריך נכונים, שאני אהיה עם פיך. הדא הוא דכתיב 'ואנכי אהיה עם פיך' ומהו 'והוריתך'? ר' אבהו אמר מורה אני דבריך לתוך פיך כמו חץ" עכ"ל. הרי כשהשכינה מדברת מתוך גרונו אינו זקוק להכנת כלי הדיבור.

ולפי זה כל אמירת השירה אין לישראל חלק כלל בהאמירה, שלא המה היו המדברים, רק שכינה מדברת מתוך גרונו. ואפילו כלי דיבורם לא היה נצרך. [אבל, אם כן] איך מתיחסת השירה לבני ישראל?

אך יש לומר ששכינה לא דברה מתוך גרונם אלא אחר שהכינו את לבם לומר שירה ועלה בלבם שיאמרו שירה, רק אז היה ששכינה היתה מדברת מתוך גרונם, ובאם לא עלה בלבם לא היה כאן שירה כלל. על כן הם הם הגורמים להשירה שתאמר, ועל כן מתיחסת השירה אליהם.

וזה הוא שכוון הכתוב להשמיענו ש"עלה בלבם" שישיר, להשמיענו שכל מה שהשירה מתייחסת לישראל הוא רק עבור מה שעלה בלבם, אבל בגוף מאמר השירה אין להם חלק בו, שלא מהם היתה...

4. MIDRASH – HOW DID MOSHE SPEAK IF HE HAD A SPEECH IMPEDIMENT?

"ויאמר ה' אליו: מי שם פה לאדם?" אמר לו אם אין אתה איש דברים אל תחוש, הלא אני בראתי כל פיות שבעולם ואני עשיתי אלם מי שחפצתי וחרש ועֵנר ופקח לראייה ופקח לשמיעה. ואם אני חפצתי שתהיה איש דברים, תהיה כמו כן, אלא לעשות כך נס. אני חפץ בעת שתדבר שיהיו דבריך נכונים, שאני אהיה עם פיד. הדא הוא דכתיב "ואנכי אהיה עם פיד" -- מהו "והורתיך"? רבי אבהו אמר מורה אני דברי לתוך פיד כמו חץ...

5. SUMMARY OF SHEM MISHMUEL

Rashi says that when Moshe saw the miracle occur, he made the decision that he would sing the song. The Shem Mishmuel is puzzled by the need to say that he made the decision so that he 'would' do something – it is obvious that no one does anything without deciding to do it. It could therefore quite easily have said "AZ SHAR MOSHE" – "then Moshe sang"?

The Shem Mishmuel comments on the fact that Moshe and Bnei Yisrael all sang the exact same song in unison – in other words, they sang identical lyrics, despite it being a spontaneous song – something which even prophets are not able to do, as we know that no two prophets ever correspond precisely with each other on the same prophecy. It must be because Moses had a unique form of prophecy in which God spoke from him, rather than him repeating God's words, and that in this case the nation had a similar form of prophecy, unlike ordinary prophecy, and it was God who delivered the words to them. But if that is the case, how are we able to say that Moshe and the Bnei Yisrael even sang the song? It wasn't their voice or words, it was God's?

That is why the pasuk tells us that they intended to sing the song, and decided to do so, to inform us that the initial impetus came from them, even if the song itself was a miraculous expression of music.

6. POWERFUL LESSONS TO BE LEARNT FROM THE SHEM MISHMUEL

- Making a decision to do the right thing is powerful in-and-of itself
- When we hear two great people say different things, that doesn't mean one of them is wrong. They both could be repeating the words of God as they understood them.
- Our greatest achievements are miracles that begin with a decision we make to forge ahead with something important. If we are inspired to do something, God will be there to make it happen.
- Getting people to do exactly the same good thing at exactly the same time is a miracle.